

بررسی رابطه بین استفاده از مولفه‌های موثر در زمینه‌گرایی کالبدی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت

نعیمه شهابی^۱، منصور نیک پور^{۲*}

۱- گروه معماری، واحد بزم، دانشگاه آزاد اسلامی، بزم، ایران، naeimesh20@yahoo.com

۲- گروه معماری، واحد بزم، دانشگاه آزاد اسلامی، بزم، ایران، nikpour@iaubam.ac.ir

⋮

چکیده

شهر جیرفت از قدمت دیرینه‌ای حتی بیشتر از بین‌النهرین برخوردار است و از آن به عنوان مهد تمدن نام برده می‌شود، بنابراین توجه به رویکرد معماری زمینه‌گرایی کالبدی در طراحی بناهای این شهر تاریخی از جمله طراحی دانشکده معماری می‌تواند موجب هماهنگی بیشتر بناهای این شهر گردد. روش تحقیق در این پژوهش از نوع راهبرد همبستگی بوده و رابطه بین استفاده از مولفه‌های موثر در زمینه‌گرایی کالبدی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت را تبیین می‌نماید و برای جمع‌آوری اطلاعات از روش کتابخانه‌ای به منظور گردآوری مطالعات پایه و نظری و از روش میدانی برای تکمیل پرسشنامه استفاده شده است. پرسشنامه‌ی تدوین شده در جهت معماری زمینه‌گرایی کالبدی و هماهنگی بنای دانشکده معماری با بافت شهری جیرفت بوده که از بین اساتید متخصص ارشد معماری با مدرک دکتری و دانشجویان ارشد رشته معماری دانشگاه آزاد واحد بزم به تعداد ۶۶ نفر به صورت اتفاقی یا احتمالی مورد ارزیابی و سنجش قرار گرفت. بر اساس نتایج بدست آمده مشخص گردید معماری زمینه‌گرایی کالبدی موجب جلوگیری از تخریب بافت تاریخی شهر جیرفت می‌گردد و به منظور طراحی دانشکده معماری با این رویکرد توجه به پتانسیل‌ها و ویژگی‌های شهر جیرفت می‌تواند در تحقق این نوع از معماری موثر واقع شود.

واژه‌های کلیدی: زمینه‌گرایی کالبدی، دانشکده معماری، جیرفت

۱- مقدمه

رشد ساخت و سازها در زمینه‌های گوناگون و با بهره‌گیری از سبک‌های مختلف معماری در الهام‌گیری برای طراحی بناها، باعث بوجود آمدن ساختمان‌های گوناگون می‌شود که با هویت شهرهای تاریخی و با قدمت موجود سازگاری نداشته و به مرور زمان و با رشد آنها در جای‌جای شهرها موجب کم‌رنگ شدن فرهنگ و تاریخ آن شهر و سرزمین می‌گردد، به نوعی بی‌هویتی در بین بناها را بوجود می‌آورد که این امر سبب آسیب رساندن به بافت منطقه شده و نوعی تضاد بین بناها را در مقابل هماهنگی آنها قرار می‌دهد؛ بنابراین ضرورت ایجاد می‌کند در طراحی بناها، زمینه‌های مختلفی را از جمله زمینه‌های معماری، تاریخی، فرهنگی و اجتماعی منطقه بررسی شود و سپس به ارائه طرح اقدام گردد. معماری، در محیط شکل می‌گیرد و محیط دارای ویژگی‌های جغرافیایی، ساخته شده، و فرهنگی است که با هم رابطه‌ای درونی دارند [۱]. از این رو، شناخت کلیه عوامل محیطی، جغرافیایی و انسانی برای پی‌ریزی بنیان‌های تأثیرگذار بر کالبد ضروری است [۲]. ماریو بوتازارتباط بین ساختمان با پیرامون خود را این‌گونه شرح می‌دهد: «هر اثر معماری دارای محیط ویژه مربوط به خود است، به بیانی ساده‌تر پیرامون این محیط ویژه را می‌توان بستر ساختمان نامید. ارتباط بین معماری و بستر آن ارتباطی نقش‌گرفته از یک تأثیرپذیری متقابل است. می‌توان گفت که این بستر و معماری آن در تماس دو جانبه و همیشگی هستند و